

نگاه بیرون

وقتی مبارزه مسالمت‌آمیز هم جرم است

فهمی هویدی

● روزنامه الاهرام ۲۶ آوریل هیچ اشاره‌ای به تظاهرات اعتراضی و خشمگینانه مردم قاهره و چند شهر دیگر مصر، نکرد. برای مثال همین روزنامه در همان روز تلاش کرد خواندگانش را از تظاهرات جوانان در پایتخت برزیل در حمایت از رئیس‌جمهوری‌شان مطلع کند. همچنین خبر مربوط به تجمع گروه‌های چپ در حمایت از ادامه ریاست‌جمهوری «فرانسوا اولاند» در فرانسه را هم فراموش نکرد؛ یا خبری که مربوط به اشغال مسجدالاقصی از سوی شهرکنشینان بود. اما آنچه مربوط به خود مصر می‌شد، عبارت بود از شادمانی مردم در مراسم گرامی‌داشت افتخار ملی یا ابراز خوشبختی از مشارکت نیروهای مسلح در جشن‌هایی که به این مناسبت برگزار شده بود و تشکر از مردان قهرمانی که در حمایت از امنیت ملی و دفاع از مرزهای وطن جان خود را فدا کرده بودند و… اما تظاهرات اعتراضی که در بیش از ۱۰ استان اتفاق افتاد و انعکاسی گسترده در تمام مصر و خارج از آن داشت، ارزش حتی یک خبر کوتاه را هم نداشت. الاهرام فقط ضمن پوشش‌دادن به مراسم جشن ملی مردم در سه کلمه تظاهرات اعتراضی را خلاصه کرد و آن اینکه «مردم پاسخی منفی به آشوبگران» دادند!

البته این تنها الاهرام نبود که چنین موضعی داشت، دیگر روزنامه‌های ناسیونالیستی (!) نیز همین موضع را با اندازه‌های متفاوت پوشش دادند؛ برای مثال تیتیر یک روزنامه «الاخبار» این بود «جشن‌های پررغوا و اعتراضات خاموش». یا روزنامه جمهورییت این تیتیر را ز «ملت‌اشار را در هم شکست؛» یعنی روزنامه‌های ناسیونالیستی مصر موضع‌شان بین تجاهل کامل یا توجه اندک یا تصور جرم‌نگارانه در نوسان بود و در مجموع در همان صفی قرار می‌گرفتند که دولت و نیروهای امنیتی قرار داشتند.

تنها برخی از روزنامه‌های مستقل به‌طور نسبی به این موضوع پرداخته و احترام ناچیزی برای خواننده قائل شدند. تیتیر روزنامه «الشرق» این بود «میادین در جنگ طرفداران دولت و نیروهای امنیتی در کمین مخالفان». روزنامه «المصری الیوم» نیز تیتیر زد: «خیابان در اختیار طرفداران دولت و نیروهای امنیتی در خدمت تظاهرات‌کنندگان». این دو روزنامه به‌طور نسبی و معقول تظاهرات را پوشش دادند. روزنامه‌های دیگری نیز بودند که تصور می‌شود مستقل هستند اما اگر مستقل هم نباشند به‌طور قطع «ناسیونالیست» هستند. یکی از آنها روزنامه «الوطن» بود که تیتیر اصلی‌اش را این‌طور زد: «ملت جشن گرفت و ارتش، تروریست‌ها را تعقیب کرد». روزنامه «الیوم‌السابع» نیز قراتر از این رفته و بیشتر خود را متعهد به اظهارات وزیر کشور دانست. تیتیر اول این روزنامه این بود: «خوانی‌ها نتوانستند مردم را تحریک کنند».

درمجموع می‌توان گفت عناوین و تیتیرهای اصلی روزنامه‌های مصر در برخورد با تظاهرات ۲۵ آوریل گذشته فقط به ظاهر حیات سیاسی مصر اشاره داشت. اما بخش پنهان و پیچیده این تصویر همچنان مغفول ماند و کسی نتوانست آن را درک کند، زیرا تصویری که در رسانه‌های مصر ارائه می‌شد بسیار دورتر از آن چیزی بود که در خیابان و در کل کشور می‌گذشت. فراموش نکند پارلمان مصر هم که باید بیانگر خواست مردم می‌بود، به‌گونه‌ای مهندسی شد که تنها بیانگر خواست حاکمیت است نه مردم.

درباره تظاهرات اخیر مردم مصر که به صورتی کاملاً متدنهانه و مسالمت‌آمیز و صرفاً در اعتراض به واگذاری دو جزیره برگزار شد، مواردی را باید بگویم. واگذاری این اعتراضات که با درحات مختلفی سرکوب شد، حدود ۳۰۰ نفر بازداشت شدند. نخستین مورد آن است که آن چیزی که اتفاق افتاد، نشان داد هرگونه اختلاف‌نظری مستوجب عذاب و شکنجه خواهد بود و به راحتی کرامت انسانی افراد لگدمال می‌شود و انواع و اقسام اتهام‌زده می‌شود؛ از جمله وابستگی به اخوان یا شورشی‌بودن یا تلاش برای سرنگونی حکومت. دوم همه دستگاه‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای مصر پتیر این دولت یا دستگاه‌های امنیتی تقسیم شده است، حتی تریبون‌های عمومی که در گذشته برای خود مواضع سنجیده‌ای داشتند تنها در چارچوب همان «خطوطی» حرکت می‌کنند که برایشان ترسیم شده است. همچنین روزنامه‌های ناسیونالیستی کار عجیب‌تری کردند که بی‌سابقه است. چون ما اکنون خوانده بودیم که «جبر» حق خواننده است نه صاحبش. حال می‌بینیم این‌گونه مطبوعات اصل دیگری را رقم زده‌اند و آن اینکه خبرهای داخلی همه به دولت یا نیروهای امنیتی تعلق دارد و خواننده را از آن هیچ سهمی نیست. در همین حال، اصطلاح «شورریودن» هم این روزها تا آنجا توسعه پیدا کرده است که به برجسی تبدیل شده و می‌توان آن را به هرکسی که نظری متفاوت داشته باشد چسباند؛ مسئله‌ای که یادآور همان تعبیر «خودی و غیرخودی» است؛ گویی ما یک ملت هستیم و آنها یک ملت دیگر و این بدترین شیوه ایجاد شکاف در بین یک ملت است که از عواقب آن باید به خدا پناه برد.

حامیان «صدر» همچنان در منطقه سبز

بحران بی‌پایانِ بغداد

بسیاری از نیروهای امنیتی عراق اطراف موصل و در حال مبارزه با «داعش» بودند که طرفداران «مقتدی صدر» روحانی شیعه این کشور، با عبور از منطقه سبز وارد ساختمان پارلمان شدند. بن‌بست سیاسی اخیر عراق این کشور را فلج کرده بود و اقدام اخیر هواداران مقتدی صدر هم در اعتراض به تشکیل‌نشدن نشست روز شنبه پارلمان و به‌توقیق‌افتادن رای‌گیری برای تصویب وزرای جدید کابینه بود. معترضان حامی صدر ابتدا خارج از منطقه سبز که محل ساختمان‌های دولتی و سفارتخانه‌های خارجی است، جمع شده بودند و شعار می‌دادند؛ اما بعد از مدتی با تخریب دیوار بتنی وارد این منطقه شدند. آن‌طور که خبرگزاری فرانسه گزارش داده، یکی از معترضان پس از ورود به ساختمان پارلمان فریاد می‌زده است: «شما اینجا نمی‌مانید. این آخرین روز شما در منطقه سبز است».

تیر روز پس از هجوم معترضان به پارلمان عراق، آنها همچنان در منطقه سبز تحصن کردند و درحالی‌که مقامات دولتی عراق، ازجمله «حیدر العبادی» نخست‌وزیر این کشور، از معترضان خواسته‌اند به تجمعات خود در منطقه سبز پایان دهند، مقتدی صدر با صدور بیانیه‌ای از مردم خواست انقلاب خود را که برای اصلاحات آغاز کرده‌اند، تا رسیدن به اهداف خود ادامه دهند. مقتدی صدر می‌گوید هدف او و هوادارانش پایان‌دادن به فساد است و ازهمین‌رو خواستار اصلاحات و روی‌کارآمدن کابینه‌ای تکنوکرات هستند. او متحد حیدر العبادی به شمار می‌رود که طرح اصلاحات او نیز به دنبال جایگزین‌کردن چهره‌های تکنوکرات با چهره‌های سیاسی کنونی کابینه است؛ بااین‌حال فشارهای گروه‌های مختلف سیاسی در عراق عبادی را مجبور به عقب‌نشینی از این طرح کرده بود و ازهمین‌رو حالا مقتدی صدر و هوادارانش چالش دیگری برای دولت حیدر العبادی هستند. ابعاد اعتراضات روز شنبه به قدری گسترده بود که مقامات عراقی را مجبور به برگزاری نشستنی فوق‌العاده کرد. به گزارش برخی رسانه‌ها، شنبه‌شب رهبران ائتلاف ملی عراق در دفتر «ابراهیم الجعفری»

انفجار بمب در شهر «غازی آنتب» ترکیه

ممنوعیت ورود به میدان «تقسیم»

شاید برای دولت آنکارا بهترین بهانه برای جلوگیری از راهپیمایی روز جهانی کارگر وقوع انفجار در چند شهر ترکیه بود آن هم تنها چندصدمتر آن طرف‌تر از خیابانی که عده‌ای برای برپایی تجمعی گردهم آمده بودند. به گزارش حریت، در پی هشدارهای امنیتی درباره احتمال وقوع حملات تروریستی، پلیس ترکیه مانع از ورود راهپیمایان به میدان «تقسیم» استانبول شد و اعلام کرد که برای این مراسم نقطه دیگری در حومه استانبول را در نظر گرفته است. اتحادیه‌های کارگری با ردکردن تصمیم دولت گفتند که مصمم هستند مطابق معمول، تجمع روز کارگر را در همین میدان جشن بگیرند. در تابستان سال گذشته، میدان تقسیم استانبول، مرکز اصلی تظاهرات گسترده علیه دولت «رجب طیب اردوغان» نخست‌وزیر اسلام‌گرای ترکیه بود که تلفاتی هم بر جای گذاشت. روتنیزر به نقل از یک شاهد عینی گزارش کرده، راهپیمایی به سوی میدان تقسیم از همان ساعات نخست آغاز شد درحالی‌که پلیس ضدشورش و مأموران پلیس لباس شخصی در مسیرهای منتهی به این میدان مستقر شده بودند. راهپیمایان به تعدادی از آنان

جهان

دولت تکنوکرات تنها‌مسکنی برای بحران بغداداست

صبح زنگنه، کارشناس عراق؛ بحران عراق در حالی این روزها از تیتیرهای اصلی رسانه‌های جهان به شمار می‌رود که باید اذعان کرد این کشور برای اینکه بتواند بالاخره رنگ آرامش را ببیند، محکوم به این است که هرچه زودتر راه‌حلی مناسب را برای کاهش چشمگیر اختلافات درونی پیدا کند. به‌طور مشخص مشکلاتی که این روزها در عراق مشاهده می‌شود، به تحركات اجتماعی‌ای مرتبط می‌شود که به‌هرحال مطالباتی دارند؛ اما مشکل اینجاست که تصمیم‌گیران نه‌تنها نمی‌توانند در راستای احقاق حق تلاش کنند؛ بلکه در موارد مهمی مانند مبارزه با فساد و… هم توانایی خاصی از خود نشان نداده‌اند تا وضعیت به‌گونه‌ای درآید که مخالفان با حضور فیزیکی در ساختمان پارلمان اعتراض خود را بازگو کنند و درنتیجه، جهان و به‌ویژه منطقه به این نتیجه برسد که عراق به معنای واقعی کلمه بحران دارد. همچنین می‌توان به تأثیر عوامل خارجی هم اشاره کرد که هرکدام سعی دارند تا از آب گل آلودشده کشور عراق منفعت ببرند. این نوع تحركات و ناآرامی‌ها در حالی تمام‌شدنی به نظر می‌رسند که عراق همچنان با پدیده مخوف و هزینه‌ساز به نام داعش مواجه است؛ به‌طوری‌که ارتش عراق به جای اینکه تمام تلاش خود را برای خنثی‌سازی داعشیان اختصاص بدهد، مجبور است تا ناآرامی و آشوب‌های داخلی را مدیریت‌کند و درنتیجه گروه تروریستی، فضا را برای اجرای برنامه‌های خرابکارانه خود آماده‌تر از گذشته ببیند. این در شرایطی است که گروهی این امید را داشتند که دیدار با «مقتدی صدر» و «آیت‌الله سیستانی» آبی باشد بر روی آتش اختلاف، اما از آنجایی که آقای صدر و جریان‌های مرتبطش دنبال سهم‌خواهی هستند و همچنین تضعیف گروه‌های دیگر را هدف مهم خود قرار داده‌اند، این نوع قرار و وساطت‌ها نمی‌تواند گرهی از گره‌های کور عراق باز کند. همچنین درباره دخالت ایالات متحده، کارآمدنبودن سفر «جو بایدن» دلیلی ندارد، جز اینکه آمریکا اصلا دنبال آرامش عراق نیست و اگر در فضای کنونی حرکتی با دیداری را انجام می‌دهد، فقط به‌این‌دلیل است که خیالش‌ان از این راحت باشد که این کشور خواستار فعالیت دولتی ناکارآمد و مجلسی وابسته برای عراق است و همچنین تلاش دارد تا یک نخست‌وزیر ضعیف برای عراقی‌ها تصمیم‌گیری کند. با نگاهی به آنچه این روزها در عراق مشاهده می‌شود، آنها باید به هر طریقی بتوانند بحسران را مدیریت کنند و بداندن روی‌کارآمدن دولتی با افکار و برنامه تکنوکراتی، تنها یک «معول» است که این بحران به طور موقت علاج پیدا می‌کند و «علت» همچنان منافع، آرامش و البته امنیت عراق را به طور جدی تهدید خواهد کرد.

جان کری به ژنومی‌رود

تلاش برای آرامش «حلب»

جدی است برای ازبین‌رفتن آتش‌بس فعلی که بسیار شکننده هم توصیف می‌شود. درهمین‌حال، شورای اتحادیه عرب چهارشنبه این هفته نشستی فوق‌العاده برای بررسی تشدید اوضاع در شهر حلب سوریه خواهد داشت. این نشست بنا بر درخواست کشور قطر برای بررسی تشدید اوضاع در شهر حلب سوریه در مقر اتحادیه عرب برگزار خواهد شد. طبق اعلام سایت تلویزیون مصر، اتحادیه عرب در یادداشتی که عصر روز دوشنبه برای نمایندگان کشورهای عضو ارسال کرد، اعلام کرد پس از رایزنی‌ها و تماس‌هایی که دبیرخانه کشور بحرین و رئیس فعلی شورای اتحادیه با کشورهای عضو داشتند و پس از موافقت دو کشور عربستان و بحرین درباره برگزاری این نشست توافق شد. درگیری‌ها در سکنین در شهر حلب تاکنون به کششدن بیش از ۲۰۰ نفر و مجروح‌شدن شماری دیگر منجر شده است. براساس این گزارش نیروهای مخالف هم به گلوله‌باران مناطق تحت کنترل دولت همچنان ادامه داده‌اند. همچنین خلاف این درگیری‌ها در شهر حلب، ظاهرا آتش‌بس موقت در حومه دمشق و برخی از نواحی ساحلی سوریه برقرار است.

«جان کری»، وزیر خارجه آمریکا، می‌گوید برای کاهش خون‌ریزی‌ها در سوریه و گسترش آتش‌بس در سراسر این کشور تلاش‌های جدیدی را آغاز خواهد کرد. به گزارش بی‌بی‌سی، توقف حملات به حلب یکی از اولویت‌های مورد نظر کری اعلام شده است. او در جریان سفرش به ژنو گفت‌وگوهایی با «استفان دی‌مبستورا»، نماینده سازمان ملل در امور سوریه و وزرای خارجه اردن و عربستان سعودی خواهد داشت. این سفر در حالی انجام می‌شود که گزارش‌ها از ادامه حملات هوایی برای نهمین روز حکایت دارد. وزیر خارجه آمریکا در آستانه حضور در ژنو، گفت تلاش می‌کند با فشارآوردن بر دمشق و از طریق مسکو، دولت «بشار اسد» رئیس‌جمهوری سوریه را متقاعد به قبول آتش‌بس کند؛ اما روسیه می‌گوید حملات هوایی در حلب با هدف نشان‌گرفتن «گروه‌های تروریستی» صورت می‌گیرد. روز شنبه، جان کری در تماسی تلفنی با نماینده ویژه سازمان ملل متحد در بحران سوریه و نماینده گروه‌های مخالف شرکت‌کننده در مذاکرات صلح، گفت: باید گام‌های جدی برای توقف حملات در حلب و لاذقیه برداشته شود. کری می‌گوید ادامه حملات از سوی نیروهای موافق دمشق تهدیدی

رویداد

آلمان میزبان دور جدید مذاکرات اوکراین

● وزیر خارجه آلمان از دعوت همتایان روسی، اوکراینی و فرانسوی خود برای حضور در نشست ۱۱ می در برلین خبر داد. هدف از این دیدار، کاهش اختلافات مسکو و کی‌یف عنوان شده است. به گزارش ایسنا، فرانک والتر اشتاینمایر، وزیر خارجه آلمان، در سخنانی که امروز یکشنبه در روزنامه دی‌ولت و سایر روزنامه‌های اروپایی منتشر شد، گفت: لازم است تا حرکت جدیدی برای ازمان‌بردن موانع میان کی‌یف و مسکو آغاز شود؛ به‌همین‌دلیل است که دعوت‌نامه‌ای برای وزرای خارجه روسیه، فرانسه و اوکراین ارسال کرده‌ام. سخنان اشتاینمایر در حالی مطرح می‌شود که دو روز پیش وزیر خارجه اوکراین پیشنهاد برگزاری چنین نشستی را مطرح کرده بود. از زمان آغاز اعتراضات در اوکراین در دو سال پیش، حدود ۹هزار و ۳۰۰ نفر کشته و بیش از ۲۱ هزار نفر زخمی شده‌اند. باوجود اینکه چندین توافق آتش‌بس میان طرفین به امضا رسیده؛ اما توافق سازش سیاسی هنوز حاصل نشده است.

اجرای تغییرات در سازمان‌های مجری قانون در روسیه

● رئیس‌جمهوری روسیه در یکی از بزرگ‌ترین تغییرات ساختارهای قدرت این کشور در سال‌های اخیر، هفت نفر از مقامات عالی‌رتبه مجری قانون را اخراج کرد. به گزارش روتنیزر، براساس حکم منتشرشده در وب‌سایت رسمی «ولادیمیر پوتین»، رئیس‌جمهوری روسیه، او «سرگئی دمیتریف»، دادستان عمومی بخش جنوبی، «ایگور کلیمف»، رئیس سرویس زندان فدرال و «دیمیتری نکلیودف»، معاون وزیر کشور در منطقه کریمه را اخراج کرد. در این حکم ریاست‌جمهوری هیچ دلیلی برای این تغییرات پرسنل در آژانس‌های فدرال که شامل چندین اخراج و انتصاب دیگر در آژانس‌های مجری قانون منطقه نیز هست، ارائه نشده است.

محاکمه ۲۳۷ مصری معترض به واگذاری جزایر تیران و صنافیر

● دستگاه قضائی مصر محاکمه ۲۳۷ نفر از معترضان به قرارداد ترسیم مرزهای دریایی میان عربستان و مصر را آغاز کرد. به گزارش ایسنا، به نقل از پایگاه شبکه خبری روسیه الیوم، چهار دادگاه در قاهره و الجیزه به طور هم‌زمان محاکمه ۲۳۷ فعال مصری را که هفته‌های گذشته به خاطر اعتراض به واگذاری مالکیت جزایر تیران و صنافیر به عربستان بازداشت شده بودند، آغاز کردند؛ همچنین این دادگاه جلسه محاکمه ۵۲ فعال دیگر را برگزار کرده و قرائت حکم این اقرار را به روز سه‌شنبه معوکل کرد. عربستان و مصر آغاز ماه آوریل توافق‌نامه‌ای را درباره انتقال مالکیت جزایر تیران و صنافیر به عربستان امضا کردند که این توافق‌نامه با اعتراض شدید مردم مصر روبه‌رو شد.

اختلاف‌نظر برای تشکیل دولت موقت یمن

● «اسماعیل ولد‌الشیخ‌احمد»، سرانده سازمان‌ملل به یمن، جلسه مشترک مذاکرات میان طرف‌های یمنی را مثبت و نتیجه‌بخش دانست و گفت: مذاکرات کویت باید چارچوبی کلی برای حل سیاسی بحران یمن ایجاد کند. به گزارش ایسنا، به نوشته روزنامه فرانمنقه‌ای رأی‌الیوم، او گفت: طرف‌های یمنی بر لزوم اجرای قطع‌نامه ۲۲۱۶ شورای امنیت توافق کرده‌اند. ما تنها زمانی از کویت خارج خواهیم شد که به حل نهایی بحران دست یافته باشیم. از سوی دیگر، «محمد عبدالسلام»، سخنگوی جنبش انصارالله یمن، در سخنانی گفت، مهم‌ترین چشم‌انداز دیدگاه ما درباره حل بحران یمن که آن را به سازمان‌ملل ارائه کردیم، تشکیل دولت وحدت ملی و کمیده عالی امنیتی است که ناظر بر عقب‌نشینی و تحویل سلاح سکنین به دولت باشد. او افزود: درباره سرنوشت «عبدربه منصورهادی»، رئیس‌جمهور مستعفی یمن و امکان بازگشت او به صنعا براساس اصولی که حاکم است، مذاکره انجام می‌شود.

افزایش سطح امنیتی در کره‌شمالی

● کره‌شمالی تحقیقات خود را درباره حادثه «اولین» سرقت از یکی از شعبه‌های بانک مرکزی این کشور آغاز کرد. به گزارش ایسنا، یک منبع در استان هامگیونگ‌شمالی در کره‌شمالی درحالی‌که خواست نامش فاش نشود، در چهارم آوریل در شهریه در نزدیکی مرز چین اتفاق افتاد. همچنین منبع دیگری در گفت‌وگو با خبرگزاری یونپا گفت: از آنجایی که برای اولین‌بار از زمان تأسیس این کشور، سرقت از بانک اتفاق افتاده، بسیاری از مردم بر این اتفاق متمرکز شده و بسیار توجه کرده‌اند. سارقان با شکستن در ورودی وارد بانک شده و مقداری پول نقد را از محل برداشته‌اند. آنها در کل ۷۰ میلیون وون (واحد پول کره‌شمالی) برداشته‌اند.